

ЖИВОПИСНІ КРАЄВИДИ У ТВОРЧОСТІ А. Г. ШАПОВАЛОВА:

КОЛІР І КОМПОЗИЦІЯ

*Виконала студентка IV курсу мистецького факультету ЦДПУ
ім. В. Винниченка РУСІНА АлісаПавлівна*

*Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, старший викладач
МАЛЕЖИК Ю.М.*

2 СЛАЙД

Яскрава палітра представлена іменами видатних художників Кіровоградщини, серед яких чи не найпомітніша постать А. Г. Шаповалова. Безумовно, він є яскравим представником реалістичного мистецтва, талановитим живописцем, який в своїх полотнах вдало поєднує матеріальність предметів з тонким відчуттям кольору. Портрет, пейзаж та натюрморт – провідні жанри в творчості художника.

На нашу думку Анатолій Гаврилович Шаповаловчудовий представник академічного живопису, роботи якого зацікавлюють не тільки людей мистецтва, але й сучасну молодь. Пейзажі Шаповаловає чудовим прикладом пленерного та академічного пейзажу. Його роботи наповнені сонцем та незгасаючою позитивною енергією, навіть при використанні лише холодних кольорів та відтінків глядач бачить наповнений світлом та радістю етюд. Манера виконання, накладання мазка та чуттєве кольоросприйняття художника, дозволяє глядачу повністю зануритися у атмосферу картини. Під пензлем художника звичайні, на перший погляд мотиви, оживають, отримують нове життя, ніж тоді коли на них дивиться звичайна людина.

Манерою письма та сюжетними композиціями роботи Шаповаловадещопергукуються з роботами видатного російського живописця Исаака Левітана.

Анатолій Гаврилович Шаповалов народився11 січня 1949 року в селіАджамка Кіровоградської області.

У 1966 році закінчив Аджамську середню школу №1. У цьому ж році вступив до Одеського державного художнього училища ім. М.Б. Грекова в майстерню Т.І. Єгорової.

У 1970 році вступив до Київського державного художнього інституту. Завершив навчання у 1976 році та отримав направлення до Кіровоградських художньо-виробничих майстерень Спілки художників України.

Роботи художника знаходяться в приватних колекціях України, Росії, Америки та Великобританії[3].

3 СЛАЙД

Випускник Київського державного інституту (нині – Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури), учень Віктора Пузирькова. Тематичний діапазон художника складають жанри традиційного класичного образотворчого мистецтва – пейзаж, натюрморт, портрет, жанрова картина, а яких він досяг високого рівня майстерності. Себе Анатолій Шаповалов відносить до художників-реалістів, його улюблена тематика – сільська. Полотна митця написані соковито і водночас витончено, в них гармонійно поєдналися інтуїція і реальне сприйняття, гармонія колориту і композиції (у вузькому розумінні цього слова), мудро названа колись архітектонікою, естетична привабливість і чуттєвість. Роботи Шаповалова глядачем приймаються відразу і викликають почуття радості, а в просторі широкої експозиції – були звинувачені у банальності – відчутті свята.

4 СЛАЙД

Особливою пошаною у митця користуються пейзажні мотиви. І це не лише рідна Кіровоградщина, а й багато інших мальовничих куточків України, адже художник багато подорожує[5]. Це відображається на полотнах майстра, за двадцять днів кримського пленеру художник привіз з собою сорок робіт, які потім прикрашали виставку у художньо-меморіальному музеї О.О.Осьмьоркіна. У навколишньому реальної дійсності художник знаходить не тільки типаж для своїх картин, а й основу композиційної побудови[7].

5 СЛАЙД

Аналізуючи пейзажі митця можна побачити що він не використовує готові рецепти композиційних побудов, композиція картини ґрунтується на життєвому угрупованні та поєднанні об'єктів природи, а також на особливостях нашого зорового сприйняття. Залежно від завдань, поставлених в картині, художник змінює композиційну побудову, яка визначається ідейним задумом, змістом твору. Симетрія, рівновага і ритм, доцільність побудови, різноманітність форм, колористична цілісність, єдність точки зору, розмір і формат зображення – всі ці елементи композиційні елементи художник підпорядковує вираженню певного задуму.

6 СЛАЙД

Велике значення він надає лінійній перспективі, на багатьох пейзажах можна чітко виокремити лінію горизонту, точки сходу та лінії сходу, такий прийом надає картинам більшої реалістичності. Якщо переглянути ці роботи митця можна підмітити що, головний діючий об'єкт розміщується на картині поблизу його оптичного центру – це дозволяє візуально охоплювати поглядом всю картину відразу і сприймати зміст на великій відстані. Виділення композиційного центру і створення природного зорового враження в картині досягається також світлотінню, величиною фігур, колірними співвідношенням і відстанню між фігурами. Художник виділяє головне в картині і кольором, і тоном, і помітністю деталей на ньому.

7 СЛАЙД

Колір відіграє важливу роль у роботах художника, його пейзажі сонячні та яскраві, споглядаючи полотна митця глядач відчуває радість, емоційне піднесення. Унікальність художника в тому, що він більш зосереджений на передачі настрою через колір, а не на детальному відтворенні архітектурних ліній споруд. Тому, частіше він обирає архітектуру простих форм, вирішення яких можна подати через колірні площини. Роботи митця прості за композиційними рішеннями але багаті на кольорову палітру.

8 СЛАЙД

Колорит на роботах митця, як складовий елемент композиції, знаходиться в тісному зв'язку з задумом і допомагає глядачеві сприймати зміст. Художник створює емоційно сильний і виразний колорит не тільки яскравістю відкритих фарб. Роботи Шаповалова вражають своїми кольорами та їх співставленням, глядача підкорює відтворення правди життя, правдива гамма кольорів, що виражає колористичний стан природи, дає естетичну насолоду і сильніше збагачує почуття.

9 СЛАЙД

Палітра художника має незліченну кількість відтінків, які художник дуже вправно використовує на своїх полотнах. Помітно що художник надає перевагу використанню в своїх роботах відтінків жовтих, помаранчевих, рожевих та блакитних кольорів. На деяких роботах можна спостерігати повторювані кольорові гамми у виконанні схожих елементів композиції, наприклад у зображенні ґрунтової дороги, стежок, кам'яних скель, степів, зображаючи їх художник використовує теплі відтінки від жовто-помаранчого, рожевого та охристого кольорів, вдало комбінуючи їх з холодними відтінками блакитного, синього та фіолетових кольорів у зображенні неба, снігу та водоймищ.

10 СЛАЙД

Художник любить використовувати яскраву та насичену палітру зеленого кольору, яку він вдало використовує у зображенні плановості пейзажів. Можна зробити висновок, що у митця є улюблена палітра, якій притаманне поєднання відтінків холодного та теплого кольору. Такий прийом використання протилежних кольорів є особливим стилем письма живописця, який виокремлює роботи майстра та робить їх впізнаваними.

11 СЛАЙД

Анатолій Гаврилович Шаповалов працює у техніці пастозного живопису, густо накладаючи фарбу широкими мазками, колірними пластами, ніби кольором ліпить форму і об'єм предметів. За рахунок цього, якщо

близько споглядати картини можна побачити пастозні густі мазки фарби але якщо відійти, то виокремлюються точні лінії та контури. Характер мазка – динамічний, що утворює відчуття не застиглого стану в картині, а руху та життя, завдяки тому що, характер мазка хаотичний та неповторний глядач ніби стає учасником події, яка розкривається перед ним на полотні художника.

12 СЛАЙД

Виділення головної дійової особи в жанровій композиції автор досягає не тільки тим, що вона зображується в центрі на видному місці, але і самою технікою письма. Дивлячись на його роботи можна зробити висновок, що художник не боїться різких переходів, а сміливо поєднує кольори для досягнення потрібного ефекту. Другорядні фігури пишуться більш узагальнено, без живописних подробиць, щоб вони не відволікали на себе занадто багато уваги, при такому виділенні увагу глядача спочатку зосереджується на головному, потім на другорядному, як не заважає головному, а тільки допомагає йому.

13 СЛАЙД

Важливу роль художник надає плановості у композиції, передаючи повітряну перспективу за допомогою кольору і тону, гармонійно та сміливо поєднуючи кольори. Зазвичай, художники вирішують питання плановості тим, що кожен план роблять більш холодним за кольоровою гаммою, тим самими він віддаляється від глядача, Шаповалов прописує повітряну перспективу через теплі кольори. Здавалося б, важко відсунути таким кольором предмет в глибину картини, але якщо звернути увагу на ніжно-блакитний колір неба, який включає у собі рожево-помаранчові акценти, то можна сказати що, художник порушив загальне правило побудови простору в академічному живописі, тим самим зробивши так, щоб дальній план картини не виділявся різко на тлі неба, а був тонально злитий з ним.

14 СЛАЙД

Художник сміливо підходить до вирішення проблеми світла у своїх роботах, не вибілюючи та не висвітлюючи осяяні сонцем ділянки, а навпаки додає більше кольору та контрасту. Світло в картині –не тільки засіб зображення об'ємних форм, матеріалу, передачі простору, стану освітленості певного мотиву, але й елемент композиційної побудови. За допомогою кольору і світла художник організовує зорове сприйняття глядача та направляє його увагу на головне і вводить його в зміст всієї композиції.

15 СЛАЙД

Цінність робіт художника можна виокремити у використанні особливої, власної, унікальної палітри кольорів, завдяки якій глядач відкриває для себе нову, естетичну красу оточуючого світу, природи та різних її станів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Віктор Куруп: Палітра рідного краю від Анатолія Шаповалова / В. Курап // Вечірня . – 2014р. – 17 січня
2. Анатолій Шаповалов: Передчуття весни // Народне слово / – 2011р. – 1 лютого
3. Ганна Кузнєцова: Кримських подих весни /Г.Кузнєцова // Україна-Центр. – 2011р. – 3 лютого. – 14 с.
4. ГеннадійРибченко: Відмічений Богом /Г. Рибченко // Україна-Центр. – 2009 р. – 22 січня. – 12 с.
5. Олена Нікітіна: Палітра Анатолія Шаповалова / О. Нікітіна // Україна-Центр. – 2014р. – 17 січня. – 10 с.
6. Юрій Лісніченко: Ліки від душевного авітамінозу / Ю. Лісніченко // Вечірня. – 2011р. – 4 лютого.
7. Іваненко.В.Газета “Зоря”[Електронний ресурс] / В. Іваненко // Перше електронна газета. – 2017. – 19 січня. – Режим доступу до журн.:<https://persha.kr.ua/news/life/108233-hudozhnyk-iz-kirovogradshhyny-pro-londonski-auksiony-populyarnist-baleryn-ta-kartyny-z-aromatom-moloka/>
8. Севердюк Р.Палітра Анатолія Шаповалова[Електронний ресурс] / Р. Севердюк // Роман Серевдюк. Офіційний сайт, блог та архів. – 2016. – 25 січня. – Режим доступу до журн.:<https://sverediuk.com.ua/palitra-anatoliya-shapovalova/>